

Sploh so ga šola in učiteljske zadeve živo zanimala. Vesel je bil vsacega šolskega napredka in izboljšanja pri učiteljstvu, kakor ga je tudi bolelo in sklelo, ako je videl, da se kateremu tovarišu tū in tam krivica godi.

Služil je v celem nad 45 let, a pokojnina se mu je odmerila le s  $\frac{7}{8}$ , ker se mu ni vstelo l. 1841., ko je služboval v Krašnji, češ, da ondotna šola takrat ni še bila javna. Koliko tavih težko odsluženih let se nam še dandanes odšepne, ker je ni postave, ki bi nam tudi naša začasna službena leta vštevala v gotovo trdo prislužno pokojnino. Hotel Bog in naši deželni očetje, da bi se nam v kratkem popravila ta krivica!

Tebi pa, zlata duša, dragi prijatelj Jakob, ki si nam bil vzor delavnega in vestnega učitelja, živ. vzgled pravega in odkritosrčnega tovariša, Tebi kličemo žalostni v grob: Lahka ti zemlja domača! Mirno počivaj do svidenja! R.

**Iz Reteč pri Škofji Loki**, dné 2. mal. travna 1894. Dné 29. sušca bil je za našo župnijsko slovesen dan. Blagoslovila in otvorila se je naša novo sezidana jednorazredna ljudska šola. Ob 9. uri dopoldne jeli smo se zbirati v okusno okinčani šoli. Dečki so imeli sveže šopke pripetē na prsih, deklice pa so bile okinčane z vencē. Prišel je preblagorodni g. c. kr. okr. šol. nadzornik A. Žumer, da zastopa c. kr. okr. šol. svet, gospodov učiteljev pa se je zbralo 19. Ob  $\frac{1}{2}$  10 uri smo šli v procesiji v cerkev. Tam je opravljal Veni sancte Spiritus in sv. mašo prečastiti g. Fr. Rozman, kurat ljubljanske hiralnice. Po duhovnem opraviu smo se podali zopet v procesiji v šolo, kjer se je vršil blagoslov. Za tem poprime besedo g. nadzornik, zahvaljujoč se navzočemu kraj. šol. svetu za trud, katerega je imel pri zgradbi šolskega poslopja; potem podaje domačemu učitelju mnogo praktičnih navodil. Stariše opominja, naj svojega učitelja spoštujejo in podpirajo s tem, da bodo svoje otroke redno v šolo pošiljali in o učitelju le spoštljivo govorili. Spominja se tudi dobrotnikov te šole, zlasti presvetlega cesarja, dež. odbora kranjskega in bivšega g. duhovnika J. Bertoncelja iz Godešiča, ki je v svoji oporoki volil za zgradbo te šole 1700 gld. ter zakliče slava blagim dobrotnikom! K sklepu svojega govora se spominja presv. cesarja Franciška Jožefa I. ter mu navdušeno zakliče trikrat slava! Na to zapoje gg. učitelji v močnem koru ces. himno, katero smo stoje poslušali. Učitelj g. R. Ziegler pozdravlja preblagorodnega g. nadzornika, preč. g. Fr. Rozmana, gg. učitelje in sploh vse navzoče. Gg. učiteljem se zahvaljuje za prekrasno petje v cerkvi in šoli. Objahuje potem g. nadzorniku, se vedno po njegovih navodilih ravnati, ter prosi slavna šolska oblastva, naj ga blagovolijo podpirati pri njegovem težavnem poslu; stariše pa prosi naj svoje otroke redno v šolo pošiljajo. Slednjic se obrne še k otrokom in jih napeljava k lepemu vedenju v šoli, cerkvi in doma. Preč. g. Rozman pozdravlja v izvrstnem govoru vse navzoče in podaje starišem in otrokom krasne nauke. S tem je bila slavnost končana.

Ko smo si potem ogledali šolsko poslopje, katero je za Reteško majhno župnijsko res lepo, usedemo se h kosilu, katero je napravil tukajšnji šolski svet v učiteljevem stanovanji. Razvnela se je živahna govorica in petje. Seveda se tudi napitnic ni manjkalo. Naj prvo napije g. nadzornik presvetlemu cesarju. Vsi navzoči zakličejo našemu dobrotljivemu vladarju trikrat slava, pred šolskim poslopjem pa zagrome topiči. G. Požar napije g. nadzorniku, g. Bregant g. Zieglerju, ta pa kolegijalnosti učiteljstva kranjskega okraja. Z.

## V e s t n i k.

**Osobne vesti.** G. Jean Pezdič, drugi učitelj na deški štirirazrednici v Kranji, je imenovan nadučiteljem na tej šoli. G. Hinko Podkrajšek, drugi učitelj v Radovljici, pride na drugo mesto v Kranj. G. Štefan Birk, učitelj v Zalogu, je dobil službo učitelja-voditelja v Št. Jakobu ob Savi. G. Božidar Čampa, začasni učitelj v Zagorji ob Savi, je stalno nastavljen na tej šoli.

**Ljubljanske mestne šole** so praznovale 40 letnico poroke Nj. Veličanstva našega cesarja dne 24. mal. travna sē sv. mašo. V šoli se je pa razložil mladini pomē dneva.

**Patrijotičsko slavnost** je priredilo vodstvo c. kr. deške ljudske šole v Trstu v spomin 40letnice poroke Nj. Velikanstva cesarja (24. mal. travna 1854.).

**Slavnostni spomin na 40letno poroko Nj. Velikanstva** našega cesarja se je praznoval dne 24. mal. travna na učiteljskem izobraževališči v *Kopru*.

**Izlet Slov. učiteljskega društva** v Dobrepolje, oziroma Vel. Lašče bode dne 10. vel. travna. Gosti dobro došli! Odhod iz Ljubljane opoldne z vlakom.

**Za „učiteljski konvik“** je darovalo Slov. učit. društvo v Ljubljani 20 kron namesto vena r. Ivanu Tomšiču in g. Jan. Borštnik, nadučitelj v Šinariji pa 2 kroni. — Bog plati!

**Nasledki novega deželnega šolskega zakona na Kranjskem** se že kažejo; v Gribljah je bila namreč že dvakrat učiteljska služba razpisana, v St. Lambertu pa trikrat, a ni se oglasil za prvo službo niti jeden prošelec. Bati se je, da se prav kmalo pokaže obetno pomanjkanje učiteljev na Kranjskem, kajti po bornih 360 gld. na leto se tudi „propalina dijakom“ ne bodo sline cedile!

**Izlet na sv. Jošt** priredi ob ugodnem vremenu „učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj“ dne 10. maja. Zbirališče ob 1/2 9 na „Kalvariji“. Gosti dobro došli!

**Vabilo k zborovanju „Pedagogijskega društva“**, ki bode dne 10. maja t. l. ob 10. uri popoldne v *Kostanjevici* z nastopnim vspeodom: 1. Nagovor g. predsednika v spomin o štiridesletnici poroke Nj. Velikanstev. 2. Govor g. J. Bezljaja „o risani zemljevidov“. 3. Društvene zadeve. 4. Nasveti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

**Umrl** je dne 23. mal. travna gosp. *Anton Vrančič*, učitelj v Zagradcu pri Žužemberku. Naj v m. p.!

**Skušnje učiteljske sposobnosti** pri izpraševalni komisiji v *Kopru* se prične dne 18. vel. travna.

**Učiteljsko društvo radovljiskega okraja** bode zborovalo dne 17. t. m. ob 2. uri popoldne v Lescah. Poročal bode g. prof. *Fr. Levac* o deželni učilski razstavi.

**J. Giontinijeva knjigotrnica** v Ljubljani obhaja dne 1. vel. travna 50letnico svojega obstanka. V tem času je založila 385 raznih knjig in tiskovin večinoma slovenskih.

**25letnico** državnega šolskega zakona nameravajo slovesno praznovati vsa učiteljska društva v Šleziji.

**Slovenski pesniki, pozor!** Predsedništvo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ razpisuje nagrado 5 avstrijskih cekinov — darilo prof. *Ant. Bezenšek-a* iz Plovdiva — za zbirko najboljših pesmic za slovensko mladino. Veledušni darovatelj namerava iz pijačete do pred kratkim umrle mu matere Marjete posvetiti to zbirko njenemu spominu, zaradi česar želi (a ne zahteva), da bi zbirka imela naslov: „Marjetice“. Pesmi naj bodo prikladne srcu in umu ljudsko-šolskih otrok in naj, če možno, imajo sledečo razdelitev: I. *Otroško srce*. V tem razpredelu pesnik spevati otroško ljubezen do matere, do očeta, izpolnjevanje četrtre zapovedi božje. Mati uči otroka moliti. Ljubezen do bratov in do sestr, tovarišev, rojakov in do naroda. II. *Prigodine pesmi*. Ta oddelek obsegaj pesni o priliki rodbinskih in cerkvenih praznikov itd. III. *Veseli mladine*. V tem razpredelu pesnik podaj pesmi o raznih otroških igrah in delih, n. pr. pastir na paši, deček pomaga očetu orati, deklica materi presti, šivati itd. IV. *Sola*. Kako si bistrimo um in blažujmo srce. Kako spoštujmo duhovnike in učitelje. Kako bodimo prijazni do svojih součencev itd. V. *Poklici*. N. pr. slovenski oratar, drugi stanovi. Vsak stan je vreden spoštovanja, v vsakem stanu je človek lahko srečen, samo da vestno izpolnjuje svoje dolžnosti.

S tem smo podali pesnikom-natecalcem majhno navodilo, kakšne zbirke si želi gospod darovatelj. — Pesnice naj bodo kratke, lirске ali epične; epične so lahko nekaj daljše. Vse pa naj bodo dovršene po vsebini in po obliki, kakor to zahteva lepo razvita sedanja slovenska pesniška tehnika. — Knjižica obsegaj blizu 3 tiskane pole v malej osmerki ali pa 5 tiskanih pol v šestnajsterki.

Rokopisi brez podpisanega imena pesnikovega — pravo ime se dodaj na posebnem zapečatenem lističu — naj se pošiljajo predsedniku vsaj do 20. julija t. l. Darilo izplača g. darovatelj sam dne 1. septembra t. l. Ostali rokopiši se na zahtevanje vrnejo.

**Ljudsko šolstvo v proračunskem odseku poslanske zbornice na Dunaji**. O ljudskem šolstvu je razpravljaj proračunski odsek dne 9. sušca zvečer. Razni poslanci so naglašali svoje želje in pritožbe. A toliko in tako opravičenih gotovo nimajo zastopniki nijedne druge narodnosti, kakor jih imajo Slovenci in Hrvati, sosebno gledé Primorja in Koroške. Kakor prejšnjega dne pri razpravi o srednjih šolah, tako se je poslanec dr. *Gregorčič* oglasil tudi pri razpravi o ljudskih šolah. Tožil je, da ukljub tolikim prošnjam, utokom in razpravam, tržaški in goriski Slovenci še sedaj nimajo slovenskih šol, tudi potrebnih in povsem opravičenih. Navajal je nadalje, da je v Istri še kakih 20.000 v obiskovanje šole obvezanih otrok, kateri ne zahajajo v nikako šolo, največ iz tega vzroka, ker je nimajo;

ter da je v isti deželi mnogo šol, katere obiskujejo večinoma ali skoro izključno hrvatski otroci, v kojih se pa poučuje v italijanskem jeziku, tako, da ni mogoče niti govoriti o napredku. To isto velja za slovenske otroke na Koroškem. Tu morajo slovenski otroci zahajati v šole, v katerih se poučuje izključno ali skoro izključno nemški. To vse je proti zdravi vzgoji, kakor tudi proti obstoječim zakonom. To vse bi se moralo popraviti, a na šolskih oblastih je, da to store. — Gospod minister za nauk in bogočastje, *vitez Madejski*, odgovoril je na te pritožbe po priliki sledeče: Ljudske šole ne spadajo neposredno v področje ministerstva, a kolikor spadajo, postopa isto po pravu in zakonu. Gospod minister je tudi tega mnenja, da v ljudskih šolah *treba poučevati v materinem jeziku* šolskih otrok, in je prepričan, da drugače ni mogoče napredovati. O jeziku pa odločuje deželna šolska oblast, zaslišavši one, koji vzdržujejo šolo. Ako so ti odloki nepravilni, ako ne odgovarjajo vzgojevalnim načelom, oziroma zakonom, in ako se oni, kojim se zgodi krivica, pritožijo na ministerstvo, potem to poslednje *gotovo ustreže* njihovim željam. Na trditev dr. Gregorčiča da je v Istri do 20.000 otrok, ki ne obiskujejo šole, ni odgovoril g. minister. Zpomnil pa si je to gotovo, kajti tudi člani odeska so začujeno majali z glavami, ko so to čuli. Dr. Gregorčič se je dotaknil tudi nekih nedostatkov na učiteljskih v Kopru in Gorici, posebnost pa tega, da se pedagogika poučuje v *nemškem jeziku* ter da se zgodovina in zemljepis ponavljata v *istem jeziku*. Gospod minister je omenil na to, da mu te razmere še niso dobro znane, pa da se hoče obvestiti o njih.

## Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 572

o. š. sv. Ker se je razširila *jednorazrednica* v Predosljib v dvorazrednico, razpisuje se novo nadučiteljsko mesto z dohodki III. plačilnega razreda, z opravičeno 50 gld. in s prostim stanovanjem v stalno umestitev. Obrok za prošnje do dne 15. vel. travna t. l. C. kr. okrajni šolski svet v Kranji, dne 17. mal. travna 1894.

Št. 225

o. š. sv. Na *jednorazrednici* v Podragi je stalno popolniti mesto učitelja-voditelja z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem. Dotične prošnje je predložiti predpisanim potem do 31. vel. travna 1894. C. kr. okrajni šolski svet v Postojini, dne 21. mal. travna 1894.

**Listnica vredništva.** Gg. prof. F. O. v Lj., F. M. v T., F. T. v V., V. Z. v St., A. L. v G. *Heala lepa na poslanem! Pride prihodnjič na vrsto.* — G. J. Ž. v G.: *Vaš dopis je že stavljen, pa smo ga morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjo številko. Oprostite!*

**Listnica upravnništva.** 7. štev. „Tovariša“ smo pridjali nakaznice za one p. n. naročnike, ki so zastali na naročnini za l. 1893.; današnji štev. pa smo priložili nakaznice le tistim naročnikom, ki so na dolgu za l. 1893. ali po 1 gld., 1 gld. 50 kr. ali pa po 2 gld. — Obvestili smo toraj vse naše dolžnike ali s tem, da smo „Tov.“ priložili nakaznice ali pa smo jim pisali, kar je povzročilo mnogo dela in troškov. *Preo* se lahko pozabi, a *drugo* ne, če bode odziv tako slaboten. — Gg. tovariši! Ne silite nas v nove poštne troške in h koraku, da bi vam morali sredi leta list ustaviti. Prosimo toraj tiste naročnike, ki so nakaznice prejeli, da nam blagovole poslati naročnino, one pa, ki so pisмено ali ustmeno obljubili obroke, da jih tudi spolnujejo. S preziranjem teh prošenj otežuje se red in pokopava upljiv in neodvisnost lista. — V nadi, da med slov. učiteljstvom še ni grobokopov učiteljske zavednosti in ponosa, se srčno zahvaljujemo naše prošnje izvršujočim p. n. naročnikom in njihovim naslednikom.

**Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!**

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na 1 1/4 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošljati uredništvu v Ljubljani, sv. Petra nasip št. 37; naročnino pa prejema gospod A. Kecelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2. Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.  
Tisk R. Mihčeve tiskarne v Ljubljani.